

Skötselplan för Båvenöarnas naturreservat

Utsikt norrut från Tova bråte.

Foto: Anna Gustafsson, Länsstyrelsen

Postadress

611 86 NYKÖPING

Besöksadress

Stora torget 13

Telefon

0155 26 40 00 växel

Telefax

0155 - 26 71 25

E-post

lansstyrelsen @d.lst.se

Organisationsnr

202100-2262

Postgiro

35174-2

Bankgiro

5051-8653

Internet

www.d.lst.se

Innehållsförteckning

<i>BESKRIVNINGSDDEL</i>	3
1. Syfte med reservatet.....	3
2. Beskrivning	3
2.1 Uppgifter om reservatet	3
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning.....	5
2.3 Områdets bevarandevärden.....	6
2.4 Källförteckning	12
<i>PLANDEL</i>	13
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.....	13
4. Fågelfaunan.....	15
5. Friluftsliv	16
6. Byggnader.....	16
7. Uppföljning.....	16
6.1 Uppföljning av bevarandemål.....	16
6.2 Uppföljning av skötselåtgärder	17
8. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	17
9. Karta över skötselområden.....	19
10. Besökskarta.....	20

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- ”- Bevara skogen och den övriga vegetationen på öarna för fri utveckling så att åldriga skogsbestånd kan bibehållas för att tjäna som biotoper för växter och djur som kräver gammal skog och vegetation för sin överlevnad.
- Tjäna som studieobjekt för enskilda, skolor och vetenskapliga institutioner.
- Skydda känsliga djurarter.
- Värna om vattenkvaliteten i området.
- Bevara landskapsbilden.
- Kanalisera det rörliga friluftslivet”.

I syftet ingår även att:

- För framtiden bevara och utveckla en värdefull insjöskärgård med stora orörda naturområden.
- Bevara de värdefulla naturtyperna västlig taiga och sumpskog i gynnsamt tillstånd.
- Bevara och utveckla områdets kvalitéer för att gynna en skyddsvärd flora och fauna.
- Möjliggöra ett friluftsliv som grundar sig på allemansrätten, med undantag för fågelskyddsområdena, så att besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

2. Beskrivning

2.1 Uppgifter om reservatet

Objektnummer	0402060
Län	Södermanlands län
Kommun	Flen och Nyköping
Församling/socken	Helgesta-Hyltinge och Rönö församlingar. Helgesta, Hyltinge och Ripsa socknar.
ID-punkt	x = 6545800, y = 1566820
Areal	414,5 ha (465 ha enligt beslutet), varav land 78,6 ha
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket (Uddberga 1:5 och Ripsa-Edeby 2:4) och Edeby-Ripsa Skogsförvaltning AB (Ripsa-Edeby 2:6)
Naturgeografisk region	Nr 24: Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken

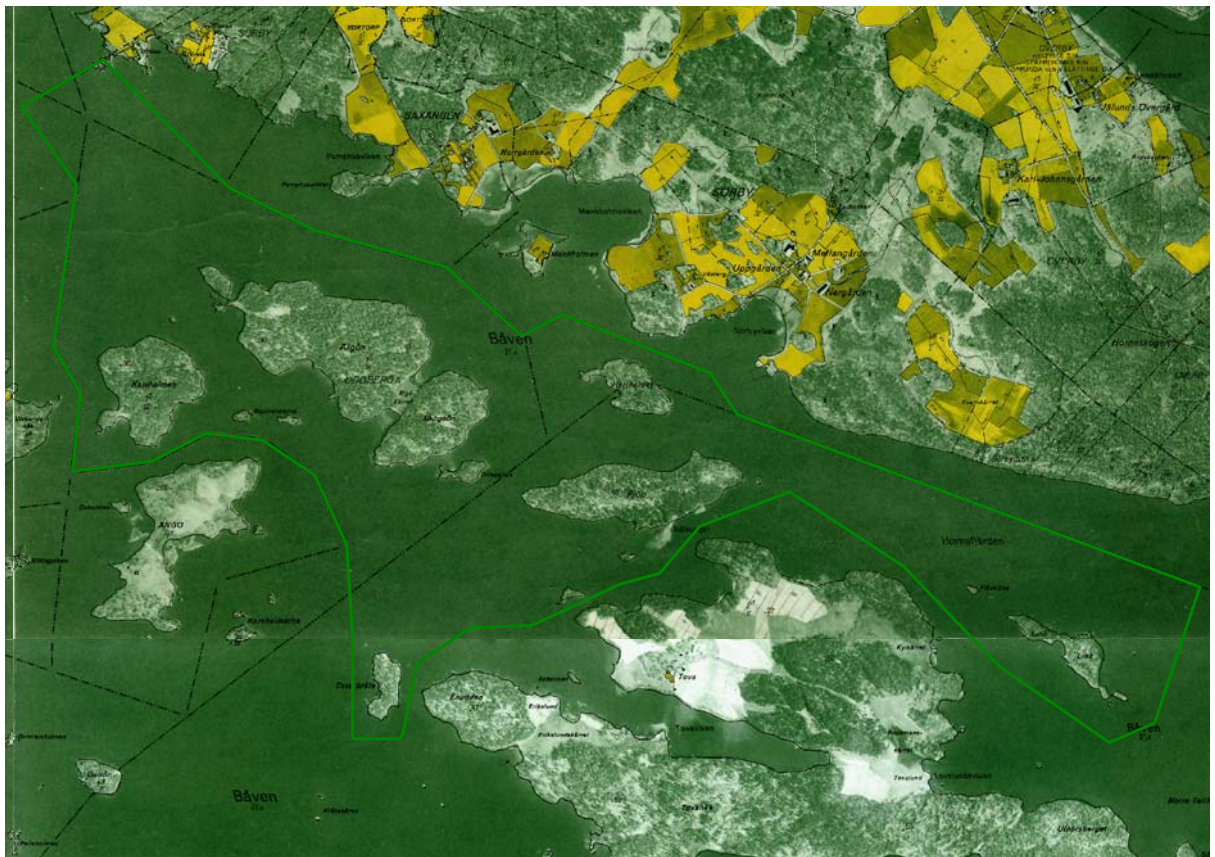
Kulturgeografisk region	Centralbygd
Natura 2000-område (Enligt EU:s Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet)	Del av Natura 2000-området Båvenreservaten (SE0220145)
Naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv (de som är aktuella för Båvenöarnas naturreservat): - Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder (3130) - Västlig taiga (9010) - Lövsumpskog (9080) Rapporterade arter enligt EU:s fågeldirektiv: - Fiskgjuse (A094) - Spillkråka (A236) - Storlom (A002) - Tretåig hackspett (A241) För noggrannare beskrivningar av naturtyper och arter, se bevarandeplan för Båvenreservaten	Arealuppgifterna för naturtyperna är preliminära och kan komma att ändras efter genomförd basinventering 336 ha Ca 76 ha Ca 1 ha Endast enstaka förekomster på 1970-talet. Arten bör strykas.
Markslog och naturtyper, hela reservatet - Skogsmark - Tallskog - Granskog - Barrblandskog - Lövblandad barrskog - Impediment - Sötvatten (Båven) Dessutom finns mindre inslag av naturtyperna barrsumpskog, triviallövskog, ädellövskog, lövsumpskog	ca 79 ha, varav 74 ha produktiv ca 22 ha ca 23 ha ca 20 ha ca 8 ha ca 5 ha ca 336 ha
Prioriterade bevarandevärden - Markslog - Naturtyper	Insjö med vildmarksprägel, skogsmark Näringsfattig klarvattensjö med små öar och skär, hållmarkstallskog,

	lövsuccessioner, lövsumpskog
- <i>Strukturer (landskapselement)</i>	Gamla, grova tallar, grova ekar, aspar och björkar, död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor samt hålträd
- <i>Växt- och djursamhällen</i>	Fågelarter knutna till insjöar med vildmarksprägel, fiskarter knutna till näringsfattiga insjöar, svampar, lavar och insekter knutna till gamla och döda träd, kärlväxter
- <i>Arter</i>	Tallticka, blomkålssvamp, stor aspticka, oxtungesvamp, mal, fisktärna, hartmansstarr, fågelarter som är rapporterade i fågeldirektivet samt typiska arter för Natura 2000-naturtyperna
- <i>Friluftsliv</i>	Naturhamnar, informationsskyltar, varav en del i dåligt skick, finns idag på Kalvholmen, Skogsön, Tova bråte, Herrhornet och Linö.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Genom att studera gamla kartor finns möjlighet att rekonstruera hur landskapet kan ha sett ut vid tidpunkten för kartans upprättande. Häradskartorna över Båvenöarna kartlades 1897-1901 och visar en överskådlig bild av fördelningen av olika markslag. I Båvenöarnas naturreservat är enligt häradskartan samtliga öar bevuxna med barrträd. Det är dock troligt att lövinslaget var relativt stort även då. Trädslagssammansättningen brukar markeras schematiskt på häradskartan, med det trädslag som dominerar eller som hade ekonomisk betydelse, t ex hamlade träd. Älgökärret är markerat som våtmark.

Ekonomiska kartan från 1950-talet visar i stort sett samma bild som 50 år tidigare. Öarna är tät bevuxna med skog med undantag för västra delen av Älgön och Älgökärret samt hållmarkerna som är öppnare.

Karta 2: Ekonomiska kartan från 1950 talet.

Idag är skogen på Båvenöarna undantagen från skogsbruk och får utvecklas fritt eller skötas för att gynna naturvärdena. Men spår av ett tidigare öppnare landskap finns. Till exempel finns en väldigt grov ek (6,7 meter i omkrets) inträngd bland granar på södra Fiön och i den västra delen av Kalvholmen har den slättergynnade arten hartmansstarr hittats i en hassellund med gräsvegetation. Den västra delen av Älgön har tidigare betats och här finns en öppen gräsbevuxen glänta inne i skogen.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska värden

På de flesta av öarna i Båvenöarnas naturreservat växer en gammal barrdominerad skog med naturskogskaraktärer som död ved och gamla träd. På flera av öarna finns gott om 150-200-åriga tallar. Reservatet består av öarna Kalvholmen, Älgön/Skogsön, Tova bråte, Fiön, Herrhornet och Linö samt ett antal mindre, trädbevuxna öar som t ex Orrskallen, Älgöholmarna och Fläsklösa. Totalt finns ca 15 st öar och skär i reservatet. Här följer en kort beskrivning av de större öarna.

Kalvholmen

Detta är en skogsbevuxen ö med tall och gran som dominerande trädslag. Barrskogen är främst av blåbärstyp, bitvis av bredbladig grästyp med lundgröe och piprör samt mindre delar med

hällmarkstallskog. I barrskogen finns inslag av grova tallar, en och löv, främst asp, björk och ek. På hällmarkerna finns en del senvuxna "krattekar". I en svacka i nord/sydlig riktning går ett lövstråk där förutom gran även al, björk, lönn, asp och hassel växer. I väster, innanför udden, finns ett stråk med f d öppen mark där marken bitvis fortfarande är öppen. Här finns en hassellund med inslag av gamla/medelålders ekar. Dessutom växer här säl, rönn, björk, ek, al, ask, tall och ung gran som börjar konkurrera med lövträden. Här har det hävdgynnade halvgräset hartmansstarr (hotkategori VU, sårbar) hittats. Hartmansstarr är både slåttergynnad och kalkgynnad och växer vanligtvis i fuktängar. En mindre kalkstensförekomst har rapporterats i området. I sydväst finns ett område med jättemyrstackar. På Kalvholmen finns spår av gallring och det är relativt ont om död ved. På Kalvholmen har signalarterna blomkålssvamp och talticka, som bara växer på riktigt gamla tallar, hittats. Ofta finns det även intressanta insektsarter i sådana gamla tallar.

Älgön/Skogsön

Nordvästra Älgön består av en tallholme av lingontyp med underväxt av gran. Här växer även enstaka ek och björk samt al i strandkanten. Öster om den smala landtungan som förbinder udden med Älgön finns ett bestånd med jämnårig gran. Genom beståndet går ett dike från en sumpskogsrest i öster ner mot vattnet. Öster om granbeståndet finns en öppen mark med gräsvegetation. Här var tidigare betesmark. Runt gläntan finns invuxna ekar, al, björk samt underväxt av gran. I övrigt består Älgön av en mosaik av frisk granskog, hällmarker med tall och lövbestånd med underväxt av gran. Ön domineras av frisk granskog med en del död ved (främst gran), lövinslag (bitvis stort) och gammal tall (flera över 150 år). Framför allt i södra delen av Älgön är inslaget av död ved stort, både i form av stående torrträd och lågor. Där finns ett bestånd av gran som angripits av skadeinsekter. I norr finns ett lövskogsbestånd som består av björk med underväxt av gran. Runt hela ön växer al, säl, vide och vass i låglänta lägen intill vattnet.

Mellan Älgön och Skogsön finns en alsumpskog, det s k Älgökärret. Kärret utgörs av relativt ung al, tuvor av starr, vide och en granunderväxt. Ut mot vattnet växer vass.

Skogsön liknar Älgön och utgörs av en mosaik av hällmark, frisk granskog, jämnåriga granbestånd med gamla björkar inträngda, ett lövbestånd med björk, gran och tall.

Tova bråte

Denna ö domineras av hällmarkstallskog med inslag av gran, björk och rönn i mer låglänt terräng. Terrängen är kuperad och i norr är marken blockrik. Flera grova tallågor och torrakor av tall finns i den norra delen av ön. Al, asp, pil och björk växer i kanten mot östra sidan. Enstaka ek och lönn växer i svackor mellan hällarna.

Fiön

Denna ö är bevuxen med blandskog med främst gran, tall, björk och ek. I norr finns ett bestånd med gott om grov björk inträngda bland granar. Här finns även bitvis rikligt med granlågor och död stående gran som är angripna av någon insekt/svamp. Genom ön sträcker sig en höjdrygg med hällmarker med tall och sluttningar med främst gran och björk. I öster finns ett bestånd med främst ung björk, enstaka äldre björk och underväxt av gran. Här finns även enstaka gamla tallar. I området finns spår av plockhuggning. På södra delen av Fiön finns en mycket gammal och grov ek (6,7 meters omkrets) som är inträngd av medelålders granar. I basen på denna ek

växer oxtungsvamp som är knuten till mycket gamla ekar. Denna svampart gynnas av värme och därför skulle eken behöva röjas fram så att åtminstone delar av stammen blir solbelyst. Förekomsten av oxtungesvamp indikerar att eken är tillräckligt gammal för att vara mycket intressant för många andra arter också. Hundratals arter av svampar, lavar och insekter kan leva i och i anslutning till sådana helst fritt stående gamla ekar. Intill denna ek finns rester av ytterligare en jätteek som har fallit till marken.

Herrhornet

I låglänt terräng växer granskog med mest jämnårig gran, enstaka grov gran och gammal björk samt några gamla tallar. På mer höglänt mark och på hållar växer hållmarkstallskog med mestadels ung tall, enstaka äldre tall samt en och ek. På Herrhornet finns ont om död ved. I nordväst finns en liten trästuga.

Linö

På Linö utgörs skogen av gran- och tallskog med inslag av en, ek, björk (bitvis gammal björk), asp (flera gamla, grova aspar). Det finns flera grova, gamla tallar längs öns västra strand, varav en har en omkrets på ca 3 meter. I söder finns en udde med gamla, senvuxna tallar med s k ”sköldpaddsbark”. I sydöstra delen av ön finns invuxen medelålders ek som behöver friställas. Här finns även ett bestånd med gamla grova aspar och ädellövinslag (alm och lönn). Linö är ett potentiellt rikt område för hackspettar och vedlevande insekter genom förekomsten av grova lövträd samt stående och liggande död ved av flera trädslag. I östra delen är skogen bitvis mer öppen och marken är bevuxen med ett buskskikt av aspsly, måbär, skogstry och en mer örtrik flora med harsyra, blåsippa och skogssallad. På Linö finns signalarten talticka och den rödlistade arten stor aspticka (hotkategori NT, missgynnad) som är knuten till aspbestånd med lång kontinuitet av asp.

Båvenöarnas naturreservat ingår i Natura 2000-området Båvenreservaten. Området är Natura 2000-område enligt EU:s Art- och habitatdirektiv samt enligt Fågeldirektivet. För rapporterade naturtyper och arter, se tabell 1.

Tabell 1. Naturtyper och arter som är rapporterade i Natura 2000-området Båvenreservaten och som finns inom Båvenöarnas naturreservats gränser.

Naturtyper	Kod
Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder	3130
Västlig taiga	9010
Lövsumpskog	9080
Arter	Kod
Storlom	A002
Fiskgjuse	A094
Spillkråka	A236
Tretåig hackspett*	A241

* Endast en tillfällig observation på 1970-talet.

Fiskfaunan i Båven är rik och här finns bl a gädda, abborre, gös, ål, sik, siklöja, gärs, nors, lake och en av landets tre förekomster av mal. Malen har höga krav på livsmiljö, t ex behöver den en vattentemperatur på mer än 22 grader för lek. Malen kan bli upp till 3,6 meter och väga 125 kg

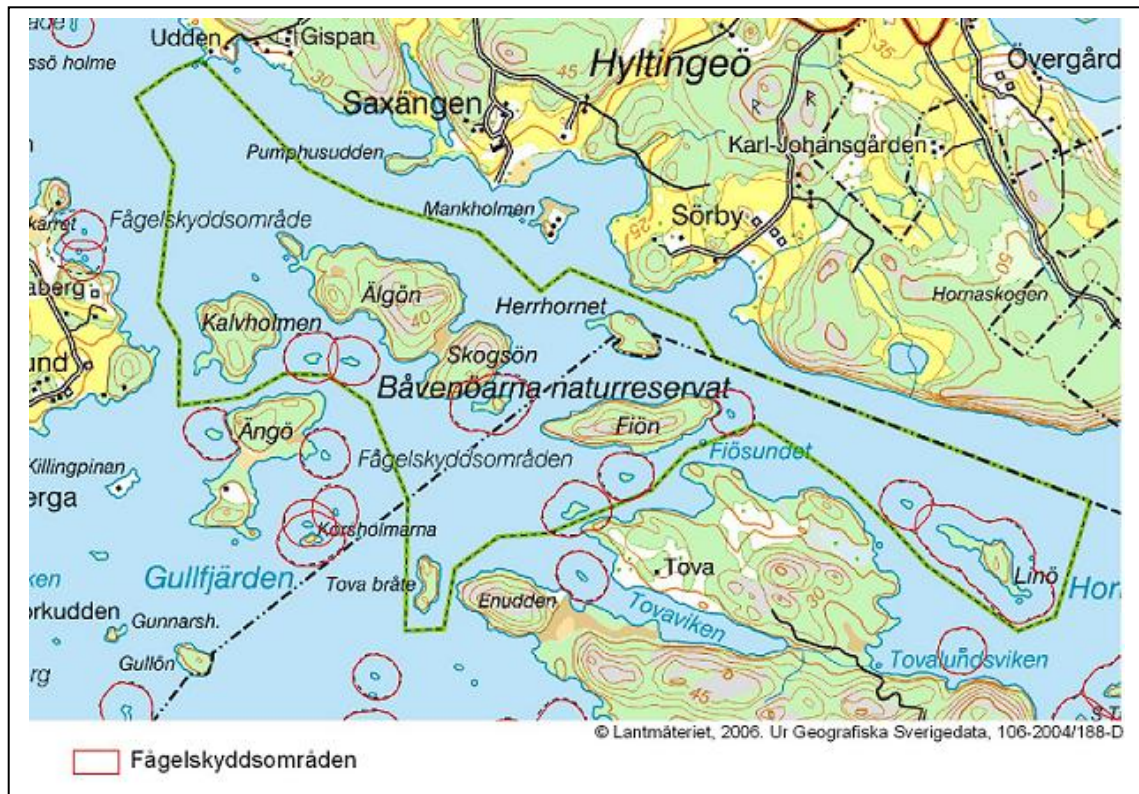
(denna rekordstora mal har hittats i Båven). Hotet mot arten är klimatförsämringar, sjösänkningar, fiske, föroreningar och brist på lämpliga livsmiljöer. Vattenregleringar av sjön har lett till sänkt högvattenstånd vilket i sin tur lett till att vassen breder ut sig och minskar produktionen i strandzonen. Detta är negativt både för fiskfaunan och fågellivet.

Tabell 2. Rödlistade arter, signalarter samt andra skyddsvärda arter registrerat i objektet. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. (CR) = akut hotad, (VU) = sårbar, (NT) = missgynnad. (S) = signalart enligt Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ signalart	Notering
Hartmansstarr	<i>Carex hartmanii</i>	VU	Västra Kalvholmen
Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT	På jätteek på södra Fiön
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT	Linö
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	S	Kalvholmen och Linö
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S	Kalvholmen
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT	Förekommer årligen
Mal	<i>Silurus glanis</i>	CR	Har framför allt hittats i Båven på andra ställen än i reservatet

Den varierande insjön Båven med omgivning har med sin mångformighet och sitt ostörda läge goda förutsättningar för ett rikt fågelliv. Området är sedan länge känt för flera sällsynta fågelarter så som berguv, havsörn, fiskgjuse och storlom. Båven är ett av landets bästa häckningsområden för såväl storlommen som fiskgjusen. Båda fågelarterna anländer vid islossningen, genomför sin häckning och lämnar sedan Båven i augusti då de flesta storlommar flyger till Svarta havet (en mindre del stannar i Nordsjön och södra Östersjön) och fiskgjusen flyger till tropiska Västafrika för att övervintra. I området häckar även korp och häger.

Eftersom dessa fågelarter, liksom många andra häckande fåglar i Båven, är mycket störningskänsliga under häckningsperioden är det rörliga friluftslivet ett hot mot arterna. För att skydda fågellivet i Båvenområdet under häckningsperioden avsattes 81 öar i Båvenområdet som fågelskyddsområden år 1983. Sex av dessa ligger inom Båvenöarnas naturreservat. Inom fågelskyddsområdena, som även innefattar 100 meter ut i vattnet, råder tillträdesförbud under perioden 1/4 - 31/7. De öar som avsattes som fågelskyddsområden var de då kända häckningslokalerna för fiskgjuse och storlom. Eftersom gamla häckningslokaler med tiden ersätts av nya finns det behov av att se över fågelskyddsområdena i Båven.

Karta 3: Fågelskyddsområden inom Båvenöarnas naturreservat.

2.3.2 Hydrologiska och geovetenskapliga värden

Båven är den största av Södermanlands läns ca 800 sjöar (Mälaren och Hjälmaren ej inräknade). Terrängen kring Båven är omväxlande med förkastningar och sprickdalar. Medelvattendjupet i sjön är ca 20 meter. Norr om Älgön finns en djupsänka på 48 meter. Båven är en näringsfattig klarvattensjö med hög vattenkvalitet. Siktdjupet är stort, färgstyrkan och grumligheten är låg och pH ligger på ca 6,5-7,8. Den höga vattenkvaliteten gör att Båven är viktig för vattenförsörjningen i området. Vattnet har en förhållandevis lång uppehållstid (4,5 år) vilket gör sjön extra känslig för förändringar. Dessutom kan effekten av störningar i sjöns biologiska och kemiska balans bli långvariga och få allvarliga konsekvenser.

Berggrunden i Båvenöarnas naturreservat består av granit-tonalit (Fjön, Linö och Tova bråte), gnejs med sedimentärt ursprung (Skogsön, södra Älgön och Herrhornet) och gnejs med vulkaniskt ursprung (Kalvholmen och norra Älgön). På fastlandet väster om Kalvholmen finns mindre kalkstensförekomster och troligtvis kan dessa finnas på västra Kalvholmen också. De låglänta flacka markerna på Kalvholmen, Älgön, Fjön och Linö består av lerjordar. Det är framför allt i dessa områden som lövinslaget är stort. I Älgökärret utgörs jordarten av torv. Moränjordar tillsammans med hållmark, med inget eller endast ett tunt jordtäckje, bildar en mosaik på resten av de större öarna. De små öarna består av kala klippor eller mark med tunt jordtäckje.

2.3.3 Kulturhistoriska värden

Det kulturhistoriska värdet i reservatet utgörs av ett antal synliga spår efter jordbruksdrift i form av extensivt bete. Dessa utgörs bl a av en numera invuxen jätteek på Fiön som tidigare stått öppet samt en alltjämt öppen glänta på Älgön som tidigare betades.

2.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv och forskning

Båvenöarnas naturreservat är ett populärt utflyktsmål för båtturister, kanot-/kajakpaddlare och lågfärdsskridskoåkare och flera av öarna besöks flitigt. Några av öarna (Älgöholmarna, Orrskallen, de små öarna strax söder och öster om Fiön, Fläsklösa och Linö) får man endast besöka under sensommaren, hösten och vintern eftersom de utgörs av fågelskyddsområden som reglerar tillträdet under 1 april till 31 juli (för fågelskyddsområdenas avgränsning, se karta 3).

Naturhistoriska Riksmuseet använder Båven som referensområde för fiskgjuseforskning. Fiskgjusehäckningarna följs upp vart 5:e år och det finns långa mätserier som är värdefulla för att förstå artens ekologi. Antal häckande par och antal kläckta ungar av fiskgjuse och storlom följs upp av Länsstyrelsen. I detta arbete är även Naturskyddsföreningar, Ornitologiska föreningar och klubbar samt de av Länsstyrelsen anlitade tillsynsmännen för Båven engagerade.

Båven är ett viktigt område för malens överlevnad och för forskning kring att säkerställa dess överlevnad.

2.4 Källförteckning

- Bjerkstrand, L. *Malen i båvenområdet. Inventering av tre lokaler i båvenområdet augusti-september 2004.*
- Ekonomiska kartan över Sverige.* Kartlagd på 1950-talet. Kartblad 9H 9d, 9H 8d.
- Gärdenfors, U. ed. *ArtDatabanken, SLU, Uppsala. Rödlistade arter i Sverige 2005.* 2005.
- Häradskarta.* Kartlagd 1897-1901.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Beslut om bildande av naturreservatet Båvenöarna inom Flens och Nyköpings kommuner.* D nr. 231-3715/89, 0480-02. 1989-11-24.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Båven. Bilaga 1: Mark och vegetation.* Länsstyrelsen i Södermanlands län informerar. År 1974, nr 7.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Båven. Bilaga 1A: Grundmaterial till vegetationskartering.* Länsstyrelsen i Södermanlands län informerar. År 1974, nr 7.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Båven. Bilaga 2: Djurliv.* Länsstyrelsen i Södermanlands län informerar. År 1974, nr 7.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Båven- en fysisk-geografisk studie.* Länsstyrelsen i Södermanlands län informerar. År 1980/apr, nr 4.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Fågelskyddet vid Båven. Broschyr.* 1983.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Område av riksintresse för naturvård i Södermanlands län.* Registerblad. 2000-02-07.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Sörmlands natur, Naturvårdsplan.* Objekt nr 82-41 (klass I). 1991.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, Nyköpings kommun, Gnesta kommun och Flens kommun. *Översyn av Båvenplanen. Gemensamt underlag för revidering av översiktsplan för Båvenområdet.* Mars 1994.
- Nyköpings, Flens och Gnesta kommuner. *Översiktsplan för Båvenområdet.* Antagen i samtliga tre kommuner 1995.
- Sveriges Geologiska undersökning. *Jordartskartan 9H NV.* Digital utgåva. 1986.
- Sveriges Geologiska Undersökning. *Berggrunden i Södermanlands län med malmer, industriella mineraler och bergarter.* 1999.
- Södermanlands Hembygdsförbund. *Sörmlandsbygden 1988:1 och 2,* årsbok utgiven av Södermanlands hembygdsförbund. 1988.

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden baserat på den huvudsakliga skötseln och målbilden för området, se karta över skötselområden på sidan 19. Skötselområdena är:

- 1: Barrskog med lövinslag, utvecklas mot naturskog
- 2: Blandskog, löv gynnas
- 3: Blandskog, spår av hävd gynnas
- 4: Öppet vatten

För samtliga Natura 2000-områden ska en bevarandeplan finnas. Bevarandeplanen för Båvenreservaten preciserar bevarandemålen för varje rapporterad naturtyp och art.

Skötselområde 1: Barrskog, utvecklas mot naturskog (totalt ca 72,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består delvis av gammal skog med naturskogskaraktärer som t ex gamla tallar och gott om död ved, främst av gran. De riktigt gamla bestånden finns framför allt på Älgön och Linö. Andra delar av skötselområdet har idag inte några naturskogskaraktärer men kan på sikt utvecklas mot naturskog. Detta gäller t ex delar av Kalvholmen, Tova bråte och Fiön. Centralt på Skogsön och Herrhornet samt i östra delen av Fiön finns en del bestånd med äldre björkar inträngda bland uppväxande gran.

Bevarandemål

- ❖ Arealen skog av naturtypen "Västlig taiga (9010)" ska uppgå till ca 72 ha.
- ❖ Relationen död ved i olika former/levande ved ska vara 1/6 utslaget på hela området.
- ❖ Antalet grova tallar eller andra träd som lämpar sig för t ex fiskgjusebon ska vara minst 10 på 20 års sikt.
- ❖ Skogarna på Älgön, Linö, Kalvholmen och Fiön utgörs av naturskogsliknande skog med typiska naturskogskaraktärer så som död ved och inslag av gamla träd och lövträd.
- ❖ I lövbestånden på Skogsön, Herrhornet och på östra Fiön utgör björk det dominerande trädslaget och det finns inslag av både hålträd och död ved.

Skötselåtgärder

- Skötselåtgärderna skall efterlikna naturliga störningsregimer och processer såsom svämpåverkan, stormfällning och brand, och vara anpassade till förutsättningarna på platsen. Sådana åtgärder är t.ex. tillskapande av död ved, friställning av gamla tallar och bortröjning av underväxt av gran på tallmarker och mark där det finns en kontinuitet av äldre löv, t ex björk.
- Ingen stormfälld eller annan död ved ska städas bort. Den döda veden är mycket värdefull för att stort antal insekter, fåglar, svampar och lavar.

- Tillskapande av död ved av tall, gran, björk och asp. Tillskapandet sker t ex genom att enstaka träd fälls och placeras i död veddepåer på platser med olika grad av skugga. Stormfälld skog bearbetas ej.
- Friställ den gamla eken på södra Fiön.

Skötselområde 2: Blandskog, löv gynnas (totalt ca 4,0 ha)

Beskrivning

Detta skötselområde består av tre blandskogsbestånd (främst lövskog med barrunderväxt) på Älgön och Linö. I skötselområdet ska lövträden gynnas framför barrträden vid skötselinsatser i skogen. Björk är det dominerande lövträdslaget på Älgö, i Älgökärret dominerar al och på Linö dominerar asp och ek. I några av bestånden finns inslag av äldre tall.

Bevarandemål

- ❖ Arealen skog av naturtypen "Västlig taiga (9010)" ska uppgå till ca 3 ha.
- ❖ Arealen skog av naturtypen "Lövsumpskog (9080)" ska uppgå till ca 1 ha.
- ❖ Relationen död ved i olika former/levande ved ska vara 1/6 utslaget på hela området.

Skötselåtgärder

- Åtgärder för att efterlikna brand genomföras, t ex bortröjning av granunderväxt i lövbestånd.
- Ingen stormfälld eller annan död ved ska städas bort.
- Tillskapande av död ved genom exempelvis ringbarkning av asp och björk.
- Friställ inträngda gamla björkar, ekar, aspar och tallar på Linö för att gynna vedlevande insekter och hackspettar.

Skötselområde 3: Blandskog, spår av hävd gynnas (totalt ca 2,2 ha)

Beskrivning

Detta skötselområde består av mindre områden där det fortfarande finns spår av hävd genom bete/ev slåtter. Markerna är öppnare än omgivande skogsmark, bredbladiga gräsarter täcker marken och lövinslaget är stort med bl a hasselbuketter och medelålders ek.

Bevarandemål

- ❖ Spåren av hävd ska även framöver vara synliga i landskapet. Bl a tidigare fritt stående träd ska stå öppet och solbelyst.

Skötselåtgärder

- Friställ äldre ekar och ersättningsträd till dessa. Røj bort underväxt av ung gran och tall som konkurrerar med lövträden.
- Ingen stormfälld eller annan död ved ska städas bort.
- Tillskapande av död ved genom exempelvis ringbarkning av tall, gran och asp.

Skötselområde 4: Öppet vatten (totalt ca 336,0 ha)

Beskrivning

Båven är en näringsfattig klarvattensjö med god vattenkvalitet. Det klara vattnet i Båven ger nödvändig sikt vid fiskgjusens jakt och storlommens fiske. I Båven finns ett artrikt fiskbestånd med bl a en av landets tre större lokaler av mal.

Bevarandemål

- ❖ Sjöns näringsfattiga tillstånd ska bevaras för att gynna det artrika fiskbeståndet.
- ❖ Sjön ska behålla sitt klara vatten som bl a gynnar fiskgjusen och storlommen.
- ❖ Bibehållna eller förbättrade förhållande avseende vattenståndsfluktuationer och hydrologi. Oreglerade förhållanden skall om möjligt upprätthållas och negativ påverkan från eventuella tidigare regleringar, rensningar eller dikningar ska minimeras.
- ❖ I Båven ska artsammansättningen vara naturlig och utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar.
- ❖ Vandringsvägarna i anslutande vattensystem ska vara fria.

Skötselåtgärder

- Här behöver ett helhetsgrepp tas för hela Båven. Åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för vatten miljön i Båven behandlas i bevarandeplanen för Natura 2000-området Båven.

4. Fågelfaunan*Beskrivning*

Båvenöarnas naturreservat hyser en rik fågelfauna p g a sin variationsrikedom av naturtyper och livsmiljöer för fåglar.

Bevarandemål

- ❖ I naturreservatet ska det finnas minst 2 häckande par av fiskgjuse varje år.
- ❖ De häckande fiskgjusarna ska föryngra sig med i genomsnitt en flygfärdig unge per häckningsår.
- ❖ I naturreservatet ska det finnas minst 4 häckande par av storlom varje år.
- ❖ Antalet nya grova tallar som lämpar sig för t ex fiskgjusebon ska vara minst 10 st inom en 20-årsperiod.
- ❖ Populationen av spillkråka ska vara livskraftiga inom reservatet, d v s arten ska föryngra sig med minst 3 flygfärdiga ungar per år.

Skötselåtgärder

- Med röjning gynna potentiella boträd för t ex fiskgjuse (grova tallar) eller friställa redan befintliga potentiella boträd för att se till att det finns en återväxt av boträd.
- Vid brist på lämpliga boträd sätta upp s k "häckningsplattformar" i toppen av grova tallar för att möjliggöra fiskgjusehäckning.
- Revidera fågelskyddsområdena efter den nya kunskap som kommit till. Tillse att skyltarna inom fågelskyddsområdet är i god kondition.
- Kanalisera friluftslivet till öar eller delar av öar där inte fågelhäckningarna störs genom uppsättning av skyltar med Båvens friluftslivsanläggningar.

- Informera om fågelskyddsområdet och naturreservatet på Båvens mariner/småbåtshamnar/badplatser.

5. Friluftsliv

Beskrivning

Reservatet är endast tillgängligt med egen båt eller kanot/kajak. Informationsskyltar finns idag på udden på västra Kalvholmen, västra Älgön, södra Skogsön, sydvästra Tova bråte, västra udden på Herrhornet, västra Fiön och på norra delen av Linö, se sidan 20. I övrigt finns inga friluftslivsanläggningar i Båvenöarnas naturreservat.

Bevarandemål

- ❖ I reservatet ska det finnas aktuell information om områdets värden för att berika besöket. Information om områdets fågelskyddsområden ska också finnas. Informationsskyltar i gott skick ska finnas på de platser som nämns ovan under "Beskrivning".

Skötselåtgärder

- Ersätta de gamla reservatsskyltarna mot nya och på befintliga skyltplatser.
- Insamling av skräp vid behov.
- Ta fram en besökskarta över Båven med fågelskyddsområden, informationsskyltar, iläggningsplatser för kanot m m, för att kanalisera friluftslivet. Informationen bör även tas fram på något/några främmande språk.

6. Byggnader

Beskrivning

En förfallen trädstuga finns på ön Herrhornet.

Bevarandemål

- Inga.

Skötselåtgärder

- Stugan avlägsnas från platsen efter kontakt med servitutsägaren.

7. Uppföljning

6.1 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationsskyltar

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 6:e år för:

- Typiska arter

Länsstyrelsen ansvarar för att varje år räkna antalet häckande par av storlom och fiskgjuse samt att vart 6:e år bedöma gynnsam bevarandestatus för storlom, fiskgjuse och spillkråka.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 24:e år för:

- Utbredning av Natura 2000-naturtyper.
- Strukturer (gamla, grova tallar, grova ekar, aspar och björkar, död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor samt hålträd).

6.2 Uppföljning av skötselåtgärder

Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts.

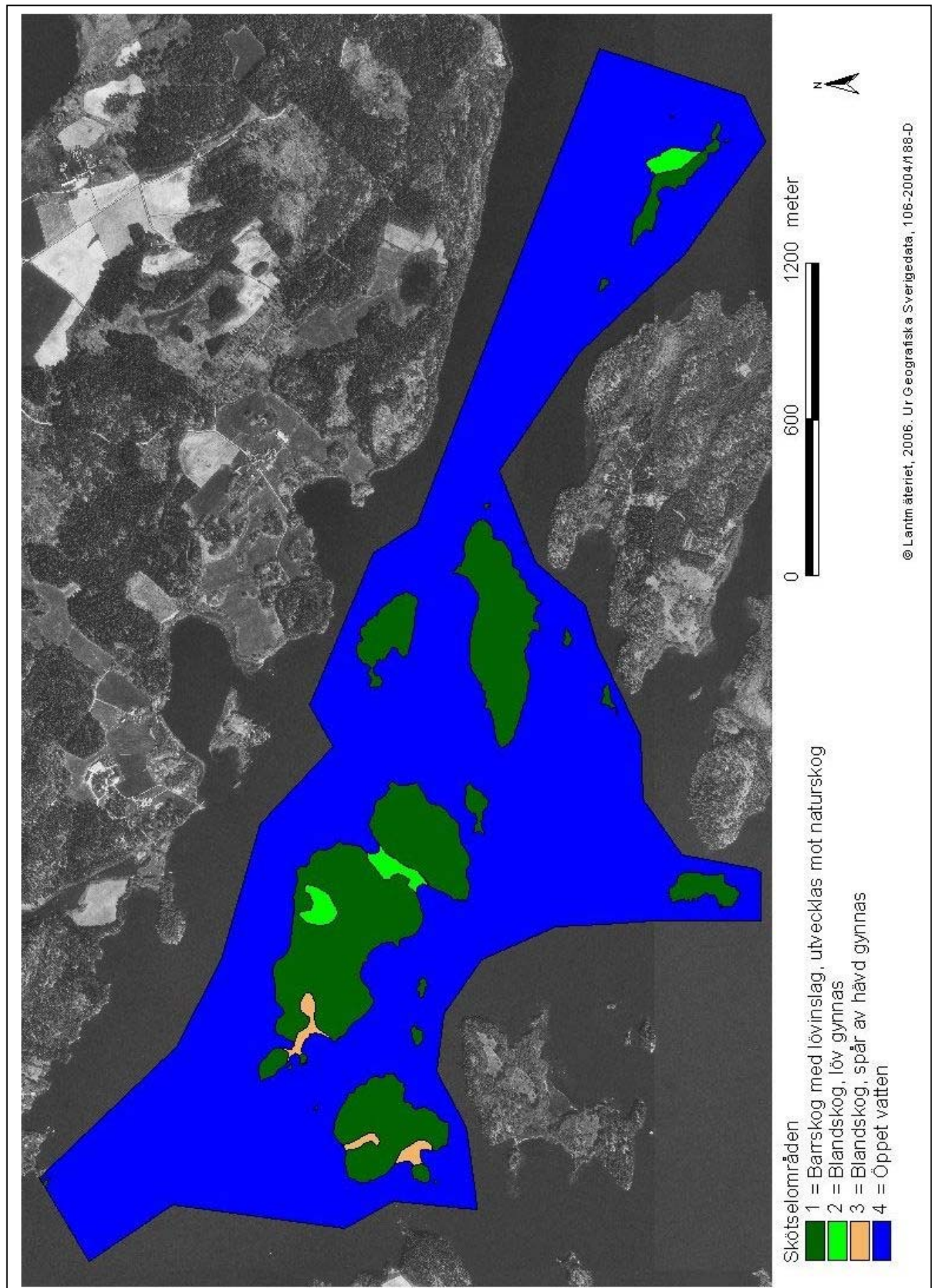
Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts.

8. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet	Finansiering
Friställ jätteek	2008-2010	Skötselområde 1 (södra Fiön)	1	Skötselanslag
Friställ äldre ekar och ersättningsträd till dessa	2008-2010	Skötselområde 3	1	Skötselanslag
Skapa död ved	2008 och sedan kontinuerligt	Skötselområde 1 (Kalvholmen och Herrhornet)	1	Skötselanslag
Skapa död ved	Vid behov	Skötselområde 1 (Älgön, Skogsön, Fiön, Tova bråte och Linö), 2 och 3	2	
Håll undan invandrande gran	Vid behov	Skötselområde 2 (Älgökärret)	3	
Friställ gamla björkar, bortröjning av granunderväxt.	2008-2010	Skötselområde 1 (lövdominerade områden på Fiön, Skogsön och Herrhornet)	2	Skötselanslag
Friställ inträngda gamla lövträd och tallar	2008-2010	Skötselområde 2	2	Skötselanslag
Röjning för att gynna potentiella boträd för t ex fiskgjuse. Bl a friställning av gamla tallar och ersättningsträd	2008 och sedan kontinuerligt	Fågelfauna	1	Skötselanslag
Sätta upp ”häckningsplattformar”	2008-2010	Fågelfauna	2	Skötselanslag

för fiskgjusehäckning				
Ta fram karta med Båvens fågelskydds-områden och friluftslivs-anläggningar för att kanalisera friluftslivet. Att använda till skylt och broschyr	Invänta revidering av fågelskyddsområdena i Båven	Fågelfauna/Friluftsliv	1	Skötselanslag
Byt ut de gamla reservatsskyltarna mot nya	2008-2010	Friluftsliv	1	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Alla områden	1	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	Se ”Uppföljning av bevarandemål”	Alla områden	1	Skötselanslag

Samtliga skötselåtgärder ska genomgöras under tidsperioder, med metoder och på de mest lämpade lokalerna för att inte störa fågellivet.

9. Karta över skötselområden

10. Besökskarta

